

насіння кукурудзи та сорго Організації економічного співробітництва та розвитку». Закон України «Про приєднання України до Схеми сортової сертифікації насіння хрестоцвітних та інших олійних або прядивних культур та Схеми сортової сертифікації насіння цукрового та кормового буряка Організації економічного співробітництва та розвитку». Схеми ОЕСР сортової сертифікації або контролю обігу насіння в міжнародній торгівлі.

Список використаних джерел

1. Соколов В.М., Вишневський В.В., Васильченко В.В. Успіхи, проблеми та перспективи насінництва в сучасних умовах. *Насінництво*. 2015. № 5-6. С. 6-9.
2. Шемавн'юв В.І., Ковалевська М.І., Мороз В.В. Насінництво польових культур: Навч. посібник. Дніпропетровськ: ДДАУ, 2004. 232 с.
2. Насінництво і насіннезнавство зернових культур; за ред. М.О. Кіндрука. К.: Аграрна наука, 2003. 238 с.

Анастасія АНДРУШКО, студентка 1-го курсу магістратури спеціальності 203 «Садівництво та виноградарство»
Науковий керівник **МУЛЯРЧУК Оксана Іванівна**,
кандидат с.-г. наук, доцент кафедри садівництва і виноградарства
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

РОЛЬ СОРТУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВИСОКОЯКІСНОГО ВРОЖАЮ САЛАТУ ПОСІВНОГО

Одним з найпопулярніших дієтичних продуктів є листя салату. Калорійність їх гранично низька, а користь для організму просто колосальна. Варто відзначити, що на даний момент в світі налічується більше 1000 різновидів салатів. Це однорічна (в деяких випадках дворічне) рослина, яка відноситься до сімейства айстрових, або складноцвітих. У стародавні часи цю культуру вирощували виключно заради олії, яке видобувало з насіння. Пізніше ніжні листочки з'явилися на столі древніх греків і римлян. Вони оцінили не тільки

смакові, але також і цілющі якості цього продукту. Свіже, зелене, хрустке листя салатів дуже корисне - у ньому багато вітамінів і мінералів. Листя містить вітаміни (В₁, В₆, В₁₂, Е, С, РР, Р, К, провітамін А), а також безліч мінеральних солей заліза, калію, кальцію, магнію, фосфору та органічних кислот, цукру, легкозасвоювані білки, клітковину [1].

Існує понад сто видів салатів: листові та качанні, найрізніших форм і розцвічень. Салат ніколи не їдять сам по собі, тільки в компанії інших овочів, оскільки він не дає відчуття ситості.

Головну роль у технології вирощування салату посівного відіграє сорт. Сортів салату так багато, що часом навіть досвідчені садівники плутаються в них. Проте на долю у збільшенні зборів валової продукції припадає до 50%, саме на правильно підібраний сортимент, що дозволяє не лише збільшити урожайність, але й поліпшити його якість та подовжити строки надходження до споживачів, підвищити загальний вихід готового продукту. [4].

Так, одним із головних чинників підвищення врожайності салату посівного, є підбір високоврожайних сортів для західного Лісостепу України. Оскільки на сьогодні салат листковий в Україні набуває все більш широкого розповсюдження, дослідження з його впровадженням у виробництво набуває особливої актуальності. І провідне місце у збільшенні виробництва високоякісної продукції належить новим перспективним районованим сортам та гібридам, застосуванню інноваційних технологій, які відповідають біологічним особливостям рослин і ґрунтово-кліматичним умовам вирощування [3, 5].

Невід'ємною складовою оцінки якості овочевої продукції є вивчення господарських переваг або недоліків, притаманних певному сорту, які виявляються від самого початку формування споживчих властивостей, обумовлюють якість готової продукції, визначають можливість тривалого зберігання та переробки. Високу врожайність є першою і основною вимогою до сорту, а теорія фотосинтетичної продуктивності дозволяє підвезти теоретичну основу і накреслити практичні підходи до кількісного аналізу продукційних процесів.

У Державний Реєстр сортів рослин, придатних для вирощування на території України, занесені біля 70-ти сортів салату посівного листкового і головчастого [2].

Правильний підбір сортів салату, застосування сортової технології вирощування та дотримання всіх агротехнологічних вимог, забезпечить безперебійне конвеєрне надходження свіжої вітамінної продукції салату до споживача. Споживач ставить вимоги до культури та дизайну харчування [4].

Листковий салат вирощують навесні, урожай його збирають рано, у фазі 5-7 листків. Вирощування листового салату поширене в захищеному і відкритому ґрунті. Часто використовують качанні сорти, але висівають насіння густо.

Сорти: Зорепад, Сніжинка, Дублянський, Руксай, Левістро. Посів розкидний, на 1 кв. м витрачають 2 г насіння.

У відкритому ґрунті листковий салат висівають рядками на відстані 8-10 см. Більш загущений посів не рекомендується, оскільки на рослини впливатиме висушування ґрунту, нестача живлення, від чого ріст затримається і листки стануть грубими. Посіви листкового салату можна проводити протягом літа. Найбільш придатні для літніх посівів сорти Австралійський жовтий і Американський коричневий. Вони не схильні до передчасного стеблотворення та цвітіння в умовах довгого літнього дня.

Результатами багатьох досліджень [3] встановлено, що ґрунтово-кліматичні умови Західного Лісостепу України забезпечують оптимальний ріст і розвиток сортів салату посівного всіх різновидів і груп стиглості в достатній кількості залежно від способу вирощування, строків висаджування розсади і схем розміщення рослин за розсадного та строків і схем сівби насіння за безрозсадного вирощування, обумовленого строками надходження товарної продукції до споживача .

Організація безперебійного надходження свіжої товарної продукції до споживача протягом року передбачає науково обґрунтоване використання площ за рахунок сортового асортименту всіх різновидностей та різних груп стиглості салату посівного [6].

Список використаних джерел

1. Барабаш О. Ю., Гутиря С. Т. Зеленні овочеві культури. Київ: Вища школа, 2006. 86 с.
2. Державний реєстр сортів рослин придатних для поширення в Україні у 2015 році. Державна ветеринарна та фітосанітарна служба України. Київ, 2015. 324 с.
3. Дидів О. Й., Лещук Н. В. Продуктивність салату посівного в умовах Західного регіону України. *Вісник Львівського національного аграрного університету : агрономія*. Львів, 2011. № 15. С. 393-397.
4. Дидів О., Дидів І., Дидів А., Лещук Н., Позняк О. Біолого- виробнича оцінка сортів салату посівного в умовах Західного Лісостепу України. *Вісник Львівського національного аграрного університету: серія агрономія*. 2014. №18. С. 55-60.
5. Сич З. Д., Бобось І. М. Сортовивчення овочевих культур: навч. посіб. Київ: Нілан-ЛТД, 2012. 578 с.
6. Хареба В. В., Хареба О. В., Лещук Н. В., Мельник С. І., Ткачик С. О., Києнко З. Б., Дидів О. Й., Позняк О. В. Салат посівний: морфологія, біологія, технологія. Монографія. Вінниця: ТОВ Твори, 2021. 126 с.

Валентин АНТИМЕНЮК, студент 1 курсу ОС «Магістр» спеціальності 201 «Агрономія»
Науковий керівник: **ТАРАСЮК Валерій Анатолійович**, канд. с.г. наук, асистент кафедри землеробства ґрунтознавства та захисту рослин
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», м. Кам'янець-Подільський

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАХИСТУ ПОСІВІВ ОЗИМОГО РІПАКУ ВІД ХВОРОБ

Ріпак озимий (*Brassica napus oleifera bienis* D.C.) – однорічна трав'яниста рослина з родини капустяних (*Brassicaceae*). Ріпак покращує структуру ґрунту, фітосанітарно оздоровлює поле, не виснажує, на відміну від соняшника, ґрунт, здатний очищати його від радіонуклідів, розрихлює ґрунт як просапна культура сівозміни із домінуванням зернових культур та створює як справжня квітуча